

Motion till riksdagen 2005/06:Bo325

av **Jan Emanuel Johansson och Luciano Astudillo**
(s)

Miljöhänsyn i plan- och bygglagen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att miljö kvalitetsmålen skrivs in i hänsynsreglerna i 2 kap. 1 § PBL.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att länsstyrelsen (eller annat regionalt eller nationellt organ) skall få skyldighet att ingripa när en kommun planerar så att det motverkar miljömålen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det i lagstiftningen förtydligas att länsstyrelsen skall granska miljökonsekvensbeskrivningar som görs utifrån MKB- och SMB-direktiven.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att vid en översyn av PBL behålla länsstyrelsens rätt att enligt 12 kap. 1 § PBL ingripa om regleringen av frågor som angår flera kommuner inte samordnas på lämpligt sätt.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att 5 kap. 7 PBL kompletteras med en möjlighet för kommunen att skriva in krav på transportplaner i detaljplaner för verksamheter som skapar mycket transporter.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det i PBL bör ställas krav på en viss miniminivå av planeringskompetens.

Motivering

Plan- och bygglagskommittén redovisade den 27 september 2005 sitt slutbetänkande. Kommittén beräknar att Sverige får en ny plan- och bygglag den 1 januari 2008. I kommitténs direktiv framgår huvuduppdraget; ”Kommitténs förslag ska tillgodose kraven på främjande av en långsiktigt hållbar utveckl-

Fel! Okänt namn på

ing. Den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling manifesteras i miljö-kvalitetsmålen.”

Plan- och bygglagen är ett viktigt rättsligt instrument för att nå riksdagens 15 miljömål. Men den dåliga samordningen mellan lagstiftningen och uppsatta mål ger allvarliga konsekvenser. Tyvärr gör PBL-kommittén det enkelt för sig och konstaterar att plan- och bygglagstiftningen ”tillgodoser i stort sett de krav som kan ställas för att miljömålen ska beaktas vid planläggning och andra beslut”.

I själva verket saknar kommitténs förslag grundläggande delar som effektivt styr mot riksdagens målsättningar om en bättre miljö, trots att det var utredningens huvuduppdrag. Plan- och bygglagen behöver reformeras för att bli ett fungerande instrument för att nå miljömålen. Främst saknas målstyrande lagregler för bättre miljö.

Möjligheten att uppfylla majoriteten av miljömålen påverkas på ett avgörande sätt av den fysiska planeringen. Ett tydligt exempel på det är delmål ett under miljömålet God bebyggd miljö, att samhällsplaneringen ska skapa förutsättningar för att minska transportbehovet. Detta utpekades i Vägverkets ”Klimatstrategi för vägtransportsektorn” som en av de långsiktigt viktigaste insatserna för minskad miljöpåverkan från vägtrafiken. Boverket har i sin bevakning av hur miljömålen hanteras i kommunerna konstaterat att miljöhänsyn väger lätt vid möjlighet till investeringar. Ändå kan ingen ingripa om kommuner planerar så att de av riksdagen beslutade miljömålen motverkas.

Det råder stor enighet om att ett regionalt perspektiv är avgörande i viktiga miljöfrågor, som utvecklingen av gröna stråk för biologisk mångfald, planering för minskat bilberoende m.m. Ändå har PBL-kommittén föreslagit att länsstyrelsen ska förlora rätten att ingripa när en kommun planerar på ett sätt som skadar den regionala utvecklingen. Det innebär att ingen kommer att kunna ta ansvar och ingripa om den regionala utvecklingen inte är hållbar. Kommuner kommer ju sannolikt endast att överklaga grannkommuners beslut om de är ogynnsamma för den egna kommunen, inte om de bara är ogynnsamma för den regionala miljöpåverkan. Dessutom är det erfarenhetsmässigt så att den kommun som vågar störa grannrelationerna genom att överklaga, riskerar att bestraffas av grannkommunen i ett senare skede då andra samarbeten störs.

Länsstyrelsen bör granska att miljökonsekvensbeskrivningar tar med helheten och strukturella effekter.

Med skärpta krav på miljökonsekvensbeskrivningar genom MKB- och SMB-direktiven riskerar kreativiteten att öka hos vissa kommuner att göra konsekvensbeskrivningar som stöder de beslut man vill ta, oavsett de verkliga miljökonsekvenserna. Det finns idag åtskilliga exempel på miljökonsekvensbeskrivningar som medvetet avgränsats eller utformats på ett sätt som döljer miljöskadliga effekter. För att säkra en hög nivå på konsekvensbeskrivningarna bör länsstyrelsen få till uppgift att kontrollera att miljökonsekvensbeskrivningarna blir ordentligt gjorda.

Vägverket efterfrågar i rapporten ”Klimatstrategi för vägtransportsektorn” förändringar i PBL så att kommunerna får stöd för en transportsnål planering genom att kunna ställa krav på att transportgenererande verksamheter genom

Fel! Okänt namn på

transportplaner konkretiserar hur man ska effektivisera transporter, detta har även efterfrågats bl.a. av Trafikkontoret i Göteborg som ett sätt att öka kommunens inflytande över transportutvecklingen.

Det har de senaste 20 åren skett stora nedskärningar i planeringsresurserna på såväl lokal, regional som nationell nivå, vilket underminerar möjligheterna till långsiktig planering. Därför borde det i PBL ställas krav på en viss miniminivå av planeringsresurser. Finland har exempelvis krav på en viss planeringskompetens i sin nya PBL.

Stockholm den 30 september 2005

Jan Emanuel Johansson (s)

Luciano Astudillo (s)